

คำกล่าวเปิดงานสัมมนาวิชาการนานาชาติในหัวข้อ

Utilization of Mobile Phone Big-Data (MBD) for the Transport Sector in Thailand

โดย

ดร. ชยธรรม์ พรหมศร

ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร

ประเทศไทยและญี่ปุ่น รวมถึงกระทรวงคมนาคมของไทยและกระทรวงที่ดิน โครงสร้างพื้นฐาน

การขนส่งและการท่องเที่ยวของญี่ปุ่น นั้น มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดด้วยดีตลอดมา

โดยมีการร่วมการจัดประชุมและสัมมนาในประเด็นสำคัญด้านการขนส่งหลากหลายรายการ อาทิ ด้านโลจิสติกส์

การขนส่งที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทำเรือบก และระบบราง

ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการร่วมส่งเสริมขีดความสามารถด้านการคมนาคมขนส่งระหว่างไทย-ญี่ปุ่น

และของภูมิภาคอาเซียนด้วย

และในวันนี้ ในนามของกระทรวงคมนาคม ผมมีความรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้ร่วมกับกระทรวงที่ดิน

โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่งและการท่องเที่ยวของญี่ปุ่น และสถาบันวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการขนส่งของญี่ปุ่น

(Japan Transport and Tourism Research Institute: JTTRI)

จัดการสัมมนาว่าด้วยการใช้ประโยชน์ข้อมูลขนาดใหญ่จากโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อการวางแผนการคมนาคมขนส่ง ณ

กรุงเทพมหานคร เมืองหลวงที่มีปริมาณการจราจรหนาแน่นมากที่สุดในโลก

จึงถือเป็นโอกาสอันดีของเราที่จะได้ร่วมรับฟังถึงความเป็นไปได้ในการใช้ประโยชน์ข้อมูลขนาดใหญ่จากโทรศัพท์เค

ลื่อนที่ (Mobile Phone Big-data: MBD) มาใช้ในการวางแผนการคมนาคมขนส่งจากญี่ปุ่น

รวมถึงแนวคิดและประสบการณ์ตรงของญี่ปุ่นในเรื่องดังกล่าวด้วย

การสำรวจข้อมูลการเดินทาง (Travel Demand Survey: TDS)

ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการวางแผนการคมนาคมขนส่ง เพื่อทราบถึงความต้องการเดินทางของประชาชน

พฤติกรรมการเดินทางต่างๆ เช่น การเดินทางจากที่ใดไปที่ใด จุดต้นทาง-จุดปลายทาง; Origin-Destination

(O-D) ฯลฯ เพื่อภาครัฐสามารถจัดทำนโยบาย และวางแผนบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานได้อย่าง

มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการเดินทาง ลดความซ้ำซ้อนการลงทุน

ภายใต้งบประมาณที่จำกัดของประเทศ

ซึ่งการสำรวจข้อมูลการเดินทางที่ผ่านมาของทั้งประเทศไทยและประเทศต่างๆ ประกอบด้วยหลายรูปแบบ เช่น

การใช้คนสัมภาษณ์ การสำรวจทางโทรศัพท์ การสำรวจโดยส่งไปรษณีย์ การสำรวจผ่านระบบคอมพิวเตอร์

การสำรวจทางอีเมล และการสำรวจบนเว็บไซต์ เป็นต้น ซึ่งพบว่ามีข้อดีและข้อเสียในแต่ละวิธีแตกต่างกันไป

โดยวิธีการสำรวจโดยใช้คนสัมภาษณ์ยังเป็นที่นิยมใช้มากที่สุด

เนื่องจากสามารถอธิบายรายละเอียดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่ต้องใช้ระยะเวลานานและค่าใช้จ่ายสูง

ในปัจจุบัน การนำข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) จากข้อมูลโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Data)

มาเป็นข้อมูลในการวางแผนคมนาคมขนส่ง จึงเป็นทางเลือกที่ดี เนื่องจากเป็นข้อมูลจำนวนมาก

มีความเป็นปัจจุบัน จึงสะท้อนกับพฤติกรรมการเดินทางที่แม่นยำมากยิ่งขึ้น

เหมาะสมกับการวางแผนในระดับเมืองและระดับประเทศ โดยการจัดเก็บข้อมูลโทรศัพท์เคลื่อนที่

จะใช้ข้อมูลจากเสาสัญญาณ (Cell Site) และข้อมูลการใช้โทรศัพท์ขณะติดต่อสื่อสาร (Call Data Record:

CDR) ซึ่งต้องประสานกับผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ภายใต้ออกตกลงการไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

และผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การจัดระเบียบข้อมูล การคัดกรองข้อมูลส่วนบุคคล

และการปกปิดข้อมูลส่วนบุคคล การประมาณตำแหน่งผู้ใช้งานในแต่ละช่วงเวลา ฯลฯ

เพื่อวิเคราะห์ปริมาณการเดินทาง ตำแหน่ง O-D ระยะทาง ความเร็ว ของการเดินทางที่เป็นไปได้ รวมทั้งใช้ข้อมูล

Application และ Wi-Fi เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการเดินทางเพิ่มเติม

นอกจากนี้ข้อมูลโทรศัพท์เคลื่อนที่ยังสามารถเพิ่มมูลค่าในฐานะข้อมูลขนาดใหญ่ เช่น

การเพิ่มคุณภาพการบริหารจัดการระบบรถสาธารณะในช่วงเวลาต่างๆ

รองรับช่วงเวลาและสถานที่ที่มีประชาชนหนาแน่น เพื่อความสะดวกปลอดภัย และด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติ

เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม

แม้ว่ากระทรวงคมนาคมจะเล็งเห็นถึงประโยชน์ของข้อมูลขนาดใหญ่จากโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่อาจนำมาใช้ประโยชน์

สาธารณะได้อย่างหลากหลายนั้น แต่ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2563 ที่จะถึงนี้

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 จะมีผลบังคับใช้ ทั้งฉบับในประเทศไทย ดังนั้น

จึงเป็นประเด็นที่ค่อนข้างท้าทายต่อกระทรวงคมนาคมอย่างยิ่ง

ในการที่จะนำข้อมูลขนาดใหญ่จากโทรศัพท์เคลื่อนที่มาใช้ประโยชน์โดยไม่ละเมิดความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูล

ดังนั้น

การสัมมนาว่าด้วยการใช้ประโยชน์ข้อมูลขนาดใหญ่จากโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อการวางแผนการคมนาคมขนส่ง

ในวันนี้ จึงถือเป็นโอกาสที่ดี

ที่จะได้ร่วมพิจารณาความเป็นไปได้ในการใช้ประโยชน์ข้อมูลขนาดใหญ่จากโทรศัพท์เคลื่อนที่ (MBD)

มาใช้ในการวางแผนการคมนาคมขนส่งทั้งในประเทศไทย และในภูมิภาคอาเซียน

ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์ ประเด็นความท้าทาย

และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศตนด้านการใช้ประโยชน์ข้อมูลขนาดใหญ่

และรวมถึงข้อมูลขนาดใหญ่จากโทรศัพท์เคลื่อนที่ ให้ที่ประชุมรับทราบ ซึ่งข้อมูลที่ท่านจะได้นำเสนอกันในวันนี้

จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศอื่นต่อไป

สุดท้ายนี้

ผมเชื่อว่าการสัมมนาในวันนี้จะดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนในด้านการใช้ประโยชน์

ข้อมูลขนาดใหญ่จากโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อการวางแผนการคมนาคมขนส่ง และประโยชน์สาธารณะอื่น ๆ

และขอขอบคุณรัฐบาลญี่ปุ่นอีกครั้งที่ให้การสนับสนุนประเทศไทยด้วยดีตลอดมา

และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการสนับสนุนและร่วมมือกับญี่ปุ่นในโครงการอื่น ๆ อีกต่อไป

ขอบคุณครับ